

www.dereta.rs

Biblioteka
„dereta vam predstavlja...”

Urednik izdanja
Aleksandar Šurbatović

Naslov originala
Eka Kurniawan
CANTIK ITU LUKA

Cantik Itu Luka (Beauty Is a Wound) © by Eka Kurniawan, 2002
By Agreement with Pontas Literary and Film Agency
Copyright © ovog izdanja *Dereta*

EKA KURNIAVAN

Kobna lepota

Prevod

Slobodan Damnjanović

Beograd

2017.

DERETA

ČUDESNI SVETOV I EKE KURNIAVANA

I

Ekspanzija azijske književnosti u XXI veku i njen enorman uspeh azijsku književnu situaciju donekle približavaju fenomenu azijskog filma. Kažemo donekle jer azijski filmski bum prethodi književnom bar dve decenije, a gotovo tri poslednje predstavlja dominantnu svetsku filmsku estetiku.

Azijska književnost to još uvek nije, ali još jedna stvar koja je na gotovo analogan način povezuje sa azijskim filmom jeste smena vladavina i trendova azijskih nacionalnih idioma. Nadmoćnost indijskog novog filma, kao i hongkonškog u sedamdesetim godinama, smenila je filipinska filmska renesansa osamdesetih, bujanje tajvanskog i pre svega kineskog filma, ali i priprema za munjevite filmske udare Južne Koreje, Tajlanda, Turske i napokon same Indonezije (sa njenim veličanstvenim rediteljima novog talasa: Teguhom Karijom /Teguh Karya/, Slametom Rahardom /Slamet Rahardjo/, Erosom Đarotom /Eros Djarot/, Arifinom Nurom /Arifin Noer/ i Garinom Nugrohom /Garin Nugroho/). Ono što je zanimljivo kod Indonežana upravo je to da filmski novi talas, sa svojim formalnim inovacijama, anticipira književni.

U globalno azijskim konstelacijama prvenstvo, kao i u filmu, opet pripada indijskim piscima ili, preciznije rečeno, piscima njihove dijaspore (danas gotovo da nema velikog indijskog pisca koji ne živi van svoje zemlje!). Oni su svojim instant udarima po književnom establišmentu zapadnog sveta i dobijanjem najprestižnijih književnih nagrada („Buker”, „Komonvelt”, „IMPAK Dablin”, „Pulicer”... mada je Nobelova nagrada dodeljena Kinezu Mo Jenu stvorili, možda i preko svake mere, jedno polje očekivanja. Ali važnije od toga je da su uspostavili kontinuitet azijskog književnog prisustva, bez kojeg mapiranje svetske književne scene više nije moguće. Bilo da pišu na svojim domicilnim jezicima, bilo da, u ogromnom procentu, pišu na engleskom jeziku, savremeni azijski pisci sve više normativizuju književno polje i sve više tvore paradigmu savremenosti, koju je, budući da je u tolikoj meri pluralna, još uvek teško klasifikovati. Značaj i značenje ove paradigme utoliko su važniji što je pre svega reč o besprimernoj kreativnosti, mnogo više uočljivoj u domenu formi, tehnika, kompozicije, deklasifikacije narativa, nego u vezivanju za nacionalno kao generišući idiom.

Aktuelni uspeh južnokorejske savremene književnosti i prepoznavanje njene vibrantnosti, koloritnosti, ali i čisto književne relevantnosti rečit je primer kontinuiteta ovog bujanja. Otkada je Han Kang za *Vegetarijanku* dobila Međunarodnog „Bukera”, južnokorejski pisci su u žiži zapadnih interesovanja i već ima na desetine južnokorejskih imena i dela na čijoj se kanonizaciji upravo radi.

S druge strane, svakako treba spomenuti uspeh romana *Simpatizer* Vijet Tan Nujena (Viêt Thanh Nguyễn), oficijelno američkog državljanina, ali vijetnamskog pisca, dobitnika brojnih, i to najvećih nagrada („Pulicer”...). On je prototip ove savremene proze koja trašira posve nove književne prostore i upućuje na nova istraživanja.

Upravo u ovom kontekstu i ovakvoj konstelaciji treba posmatrati pojavu i uspeh Eke Kurniavana, mladog indonežanskog pisca, čiji je roman predmet naše pažnje.

II

Miljenik *Njujork tajmsa*, *Vašington posta*, ali i brojnih književnih glasila i etabliranih kritičara, Eka Kurniavan, razumljivo je iznenađenje, ali ne toliko koliko može izgledati srpskom čitaocu, za koga je indonežanska književnost (sa ukupno tri prevedena romana) tragična nepoznanica. Bljesak ovog izuzetno darovitog pisca na fonu jedne objektivno opskurne književnosti obično u startu poprima atribuciju egzotičnog. Upravo ovom, književnosti kategorijalno neprimerenom odrednicom (egzotično je turistička odrednica, a ne estetička!) može se razumeti, pa i predvideti deo zapadnjačkih nastojanja da propratnu književnu mitologiju obogati zasadima posve neistraženih kultura. Niz je primera velikih pisaca koji su dolazili iz sasvim perifernih književnih nacija (ako takve uopšte postoje). Tako je Gabrijel Garsija Markes Kolumbijac, Vole Sojinka (Wólé Sóyinká) Nigerijac, Ilijas Huri (Ilyās Hūrī) Libanac, Augusto Roa Bastos Paragvajac...

Pitanje, svakako, nije validnost reprezentativnog modela, nego ko se bira za model reprezentacije.

U slučaju Eke Kurniavana, očigledno je da je njegov književni profil i narativ postsukarnovske Indonezije svima odgovarao.

Ipak, ono što nas u ovom trenutku najviše zanima, a što je shodno prirodi konteksta bitno za neupućenog srpskog čitaoca, jesu dva pitanja: koliko su Eka Kurniavan i njegov roman pojava i delo autentičnosti i koliko ovaj autor blistavih perspektiva i njegovo delo imaju prethodnika, pa i uporišta u vlastitoj, indonežanskoj književnoj tradiciji?

Ova tradicija, začudo, nije ni mala ni beznačajna, a shodno stepenu njene dostupnosti ni toliko lokalna, u smislu njene estetske relevantnosti.

Podsetimo da je sve do svoje nedavne smrti (2006) veliki indonežanski pisac Pramudja Ananta Tur (Pramoedya Ananta Toer), poznat i kao Pak Pram, bio ne samo u žiži književnih interesovanja međunarodne javnosti nego i pisac nominovan za Nobelovu nagradu za književnost. Uostalom, Pramudja nije jedini indonežanski pisac nominovan za ovu najprestižniju svetsku književnu nagradu. Podsetimo da je nekoliko nominacija imao i Vilibordus S. Rendra (Willibrordus S. Rendra), romansijer koji je preminuo 2009.

Najveći indonežanski pisac, Pramudja Ananta Tur, autor legendarnog *Buru kvarteta*, imao je, međutim, tragičnu sudbinu. Kao oponent Suhartovom režimu, četrnaest punih godina proveo je kao politički zatvorenik na ostrvu Buru, gde se posvetio pisanju svog voluminoznog dela. Zanimljivo je da su se prva dva dela tetralogije pojavila i u srpskom prevodu: 2004. izlazi *Matica života*, a 2005. *Dete svih naroda*.

Pramudja Ananta Tur nije bio samo pisac i samo politički stradalnik. Humanista i veliki antikolonijalni borac i pre svega angažovani umetnik nesumnjivo leve orijentacije, Pramudja je svoje književne ambicije ispoljio saobrazno svojoj dekolonizatorskoj misiji. Tako je *Buru kvartet* pre svega politički epos sa libertinskim sadržajem. Minke, njegov glavni junak, javlja se kao prvi moderni dekolonizatorski glas savremenog svetskog romana. Njegova liberalna spoznaja, u osnovi gandijevska, ovo delo pre svega usmerava na jedan oblik proznog dužništva spram primarne obaveze oslobađanja od kolonijalnog tlačenja holandskih zavojevača i ugnjetača.

U nekoliko intervjuua Kurniavan je isticao kako je od Pramudje preuzimao postupak individuacije likova, društveni kontekst kao nužan preduslov svekolike interakcije, ali sa posve različitom funkcijom ideoloških učinaka same književnosti i oblikovanja književnog teksta kao nadgradnje. I da nam sam Kurniavan to nije rekao, jasno nam je da on maestra nije sledio ni u jednom aspektu književne esencijalizacije. Pramudja je, uz nesumnjivu lepotu svog književnog stila i svu britkost i jednostavnost svog jezika, u osnovi socrealistički pisac, ali na način koji ga ni u kom smislu ne diskvalifikuje iz polja ozbiljnog kritičkog diskursa. On je upravo (delom)

kao takav zanimljiv. Upravo njegova socrealistička perspektiva ne samo da ga ne umanjuje nego ga, naprotiv, hijerarhizuje u ravni velike angažovane književnosti, onako kako je, na primer, pisao i književno plenio grandiozni ruski socrealistički pisac Fjodor Glatkov (Фёдор Васильевич Гладков). (Za ovog potonjeg će Zahar Prilepin izjaviti da je čist i neprikosnoven književni genije!)

Nimalo slučajno, pitanje književne dualnosti Pramudja – Eka treba sagledavati upravo u smislu u kojem Kurniavan odbija da bude nastavljajući i svojim inovativnim književnim postupkom tako utire put smeni neprikosnovene vladavine Pramudje Anante Tura. Moguće je da na taj način svoje književne preokupacije Kurniavan čini univerzalnijim u recepciji i inspiraciji.

Ako već navodimo književnu prethodnicu iza koje Kurniavan ne stoji i čiji deo nije, šta je onda u ovoj književnoj paradigmi korespondentno prirodi njegove literarne imaginacije?

Mislim da nećemo pogrešiti ako najpre izdvojimo čuveni roman *Hodočasnik* Ivana Simatupanga (Iwan Simatupang), prvi put objavljen 1969. Pola veka od svoga nastanka ovo delo još uvek ima reputaciju „jednog od najneobičnijih romana ikada objavljenih u Indoneziji”. *Hodočasnik* je delo ogromne poetske snage, lirizma koji je vrlo blizak lirizmu Kurniavanove proze, ali i delo kompleksne književne miksture. Hari Aveling (Harry Aveling), koji je delo preveo na engleski jezik, nije poricao ogromne prevodilačke dileme u jezičkim transponovanjima, što na više nego rečit način govori o prirodi i polifonosti ovog jezika. Po svojoj fantazmagoričnosti, po prevazi-lazanju realističkog prosedea, izvrsno implementiranim zasadima nadrealizma, halucinatorne poezije i košmara, *Hodočasnik* se mirne duše može markirati kao jedan od spiritualnih prethodnika romana *Kobna lepota*. No ono što je ključno za oba romana i što često izmiče analitičkoj pažnji je dijalektičko jedinstvo okrutnosti i poetskih učinaka života i potpuna nemogućnost da se sagledaju u svojim separatnim formama. *Hodočasnik* je možda prvi veliki indonežanski roman za najrigorozniju listu svetski relevantnih romana visoke moderne, iako u ovako postuliranoj ravni indonežanski roman ima usamljenih izdanaka i pre Ivana Simatupanga. Mislimo prvenstveno

na čuveni roman Mohtara Lubisa (Mochtar Lubis) *Sumrak u Džakarti* iz 1964, u kome je, bez obzira na različitu prirodu Lubisove inspiracije, kojoj je imperativ prikazivanje socijalno-političkog života indonežanske prestonice početkom šezdesetih godina, Lubis u kompoziciji, u organizaciji narativa i pre svega ideologizaciji pripovedne perspektive (svog junaka Surijona), izvanredno moderan pisac, upravo na zapadnjački način.

Nije slučajno što se nakon uspeha *Kobne lepote* roman *I rat je gotov* Ismaila Marahimina, iz 1986, pominjao u književnim krugovima kao jedan od romana koje Kurniavan nije nužno morao imati u vidu, ali kojeg nije moguće prenebregnuti. Marahimin je dobitnik prestižne Književne nagrade „Pegaz” za delo *I rat je gotov*, koje je odmah nakon svoje pojave naišlo na izvanredan prijem, a svojevrsno ushićenje pobudilo je i kod nekih čuvenih pisaca. Tako je Barati Mukerdži (Bharati Mukherjee), slavna indijska spisateljica, autorka legendarnog romana *Džasmin*, oduševljeno napisala da je roman „veličanstven”, a Abigejl F. Dejvis (Abigail F. Davis), američka književna kritičarka, nazvala ga je „dubokim i veoma kompleksnim”.

Naravno da se priča o prethodnicima može otegnuti u nedogled, čak i tamo gde nema realnih osnova za nužno dovođenje u vezu Kurniavana i nekih od njih. Međutim, šta je sa savremenicima? Književnost je u Indoneziji postala naglo popularna i to je rezultiralo pojavom jedne mlade, neopterećene generacije koja je nastupila sa respektabilnom dozom talenta. Toliko respektabilnom da je 2015. upravo Indonezija bila specijalni književni gost Frankfurtskog sajma knjiga, a neki od indonežanskih gostiju ovog sajma su čak i pre svoje evropske inauguracije imali spektakularne književne debije. Takav je slučaj sa Devi Di Lestari (Dewi Dee Lestari), autorkom koja je u mnogo čemu komplementarna Kurniavanovom radu. Ne samo što oboje neguju jedan tip urbane, fantazmagorične proze, s tako očevitim uticajem magijskog realizma, nego što njihov kreativni univerzum omogućava konstituisanje jednog trenda koji je toliko univerzalan da ga mogu s lakoćom prihvatiti azijski čitaoci, ali i oni evropski. Devi Lestari je stekla kulturni status nakon objavljivanja

romana *Supernova*, koji je za samo pet nedelja u Džakarti prodan u tri hiljade primeraka. Ovaj pomalo ekscesni, delirični i kontroverzni roman, koji je na domaćoj sceni izazvao toliko reakcija, naterao je samu autorku da se umeša i obrazloži ne samo svoju spisateljsku strategiju nego i same motive svoje proze. U romanu čiji su glavni akteri Vitez, uspešan biznismen, Rani, novinarka visokotiražnih magazina, koju on sreće i u koju se zaljubljuje, te Diva, glavni lik, koji na neobičan način doprinosi usložnjavanju odnosa u ovom zagonetnom trouglu, bilo je toliko primesa savremenosti da se mlada generacija Indonežana u njemu u potpunosti pronašla. Devi Lestari je u odgovoru na kritičke prikaze romana istakla: „*Supernova* nije okultni roman. Nije religiozna institucija. Ni kurs iz filozofije. Ona uključuje mnogo stvari – istoriju, mit, nauku. Procesuirajte ovu informaciju kroz svoj individualni filter i prilagodite je svojem mestu u realnosti.” Ovaj citat uključujemo jer se on s podjednako mnogo argumenata može koristiti u analitičkom sagledavanju Kurniavanove proze. I ona, kao i proza Lestarijeve, uključuje mit (pre svega!), istoriju, nauku... I ona, kao i *Supernova*, traži od vas lične orijentire u procesu povezivanja sa stvarnošću. Odnosno i Lestari i Kurniavan su tip stvaralaca koji vam poručuju da nema jedne celovite stvarnosti i da je onoliko stvarnosti koliko je njenih obitavalaca. Lestari, rođena u Bandungu 1976, stekla je svojim romanom svetsku slavu, ali je kao i Kurniavan stvorila jedan oblik sintetičkog, sinkretičkog romana kome prefiks indonežanski više služi kao geografska orijentacija, a manje kao kvalitativna ili estetička odrednica. Oba autora apostrofiraju kao svoj književni uzor pisca čije je ime Seno Gumira Ajidarma (Seno Gumira Ajidarma), koji, poznat po poetskim preferencijama i preokupacijama magijskim realizmom, svojim neizostavnim obeležjem, i po svom ogromnom iskustvu u novinarstvu, izriče jednu naoko benignu rečenicu koja postaje generacijski književni kredo: „Literatura mora govoriti tamo gde novinarstvo ćuti.” A što će svi koji su imali priliku da čitaju roman Lejle Čudori (Leila Chudori) *Dom* razumeti: književnost je, naime,

svojevrсна proteza koja je mnogo više uronjena u stvarnost no ma koji oblik faktografske istine. Ne treba smetnuti s uma da Andrea Hirata, Aju Utami (Ayu Utami), Laksmi Pamuntjak i drugi korifeji aktuelne i ekspanzivne indonežanske proze, Devi Lestari i sam Kurniavan u velikoj meri kroz pisanje iskazuju veliko obrazovanje i nesumnjivi intelektualizam stalnim podsećanjem na uticaj Kanta, Ničea i Martina Hajdegera na svoj stvaralački angažman.

III

Pojavu romana *Kobna lepota Njujork tajms* je opisao kao „mešavinu Gintera Grasa, Gabrijela Garsije Markesa i Salmana Ruždija”. Iz manje ili više razloga, vezivanje za Markesovo ime je najbitnije jer je u najočiglednijoj vezi sa njegovim magijsko-realističkim proserdeom i stilom. No da njegov roman ne bi postao puko plagiranje Markesovih pripovednih tehnika, Kurniavan ga je nadogrudio bogatim literarnim podtekstom, pa je na maestralan način inkorporirao tipično indonežanske zasade: od ugrađivanja „epski opširnih narodnih priča” do virtuozne upotrebe osobenosti pozorišta senki, od kombinacije istorije, satire, porodične tragedije, legendi, humora i melodramskih sadržaja do jedinstvenog polifoničnog, kohezivnog i koherentnog romana, u kojem su svi delovi u funkciji celine. Sara Lajal (Sarah Lyall) je u *Njujork tajmsu*, pišući duži afirmativni kritički prikaz ovog romana, sjajno primetila: „Možda nakon čitanja *Sto godina samoće* i drugih knjiga magijskog realizma možete izgubiti čisti entuzijazam za vrstu detalja kojima vrvi *Kobna lepota*... Ljubavnici čiji poljupci uzrokuju plamen, svinja koju Sahu-di ubija, a ona se pretvara u čoveka...”

Ali je nesumnjivo da su, ne samo radi pikantnog ugođaja i baroknosti, upravo ovi detalji odigrali izvanrednu ulogu u mitologizaciji

Ekinog narativa i za divljenje je kako se tokom knjige, upravo zbog njihove brojnosti, sistemski izbegava folklorizacija kao narativni trik.

Burnu istoriju svoje zemlje Kurniavan je otpočeo japanskom okupacijom Indonezije.

Pratimo sudbinu lepotice Devi Aju, koju japanski okupacioni vojnici pretvaraju u svoju prostitutku. Sa oslobađanjem Indonezije, oslobađa se ropstva i sama Devi, čijoj se porodici u međuvremenu izgubio svaki trag. Devi rađa četiri kćeri: prve tri, lepotice kao i ona sama, imaju tragikom obeležene živote, a tek četvrta, divna nakaza ovog romana, simboličkog imena Lepa, uspeva da pobegne zamka sudbine i porodičnu sagu pretvori u smisao i red.

Kobna lepota pokriva ogroman vremenski period, od dvadesetih godina do kraja dvadesetog veka. M. Ortofer (M. Orthofer) je lucidno primetio da je jedan od najdragocenijih aspekata ovog romana Kurniavanovo fascinantno koncipiranje likova, „kojima je dopustio da se menjaju i prilagođavaju okolnostima”, tako da nika-da nisu u njihovoj početnoj fazi. Takođe, *Kobna lepota* je vrhunski demonstracija upotrebe stilskih figura. Česta je upotreba hiperbole, koja ne samo da je najzastupljenija no posve konotira duhu dela. Upravo u ovoj grotesknosti i preteranosti Kurniavan je probao da nađe model za prikazivanje bolnih i traumatičnih trenutaka svoje zemlje. Tako, na primer, Ma Gedik priča: „Ja sam četiri stotine šezdeset i dva puta vodio ljubav sa dvadeset i osam različitih žena, bezbroj puta sam zadovoljio sam sebe i isto toliko puta napastvo-vao razne životinje.” Galerija živopisnih likova ostaje jedno od veli-kih Kurniavanovih umeća, a naprosto je za divljenje koliko knjiga koja je gotovo prezasićena nasiljem (nebrojenim vrstama silovanja, mučenja, masakara, poniženja, tortura...) može da proizvede tako nepatvorene poetske učinke. Pritom, nikako ne treba prenebregnuti činjenicu da je Ekin humor jedan od najdoslednijih piščevih derivata i gotovo lako ga je razumeti kao sredstvo debalansa, odno-sno model rasterećenja u odnosu na dočaranu surovost.

Jedna od velikih prednosti *Kobne lepote* je i unakrsno čitanje i tumačenje njenih osnovnih spisateljskih smernica. Veliki deo Kurniavanove knjige naprosto je složena transformacija bajke u moderno narativno ruho, ali je više od narativa moralna ekstrapolacija bajki, te je njeno dijalektičko načelo jedno od suštinskih obeležja romana. U moralnom poretku *Kobne lepote* sve stvari se postavljaju na svoje mesto, samo treba uočiti da za to treba vremena. Odnosno, moralni poredak mikro zajednice Devi Aju nije podriven koliko je uzdrman i, ma koliko to čudno zvučalo, upravo je haotičnost put ka redu. Pomenućemo ponovo Saru Lajal, koja je divno primetila da se Kurniavanov roman „može čitati i kao metafora za holandsku kolonijalnu vladavinu, koja je tragedijom obeležila živote toliko Indonežana, ali i kao priča o natprirodnom”.

Miroljub Stojanović

*Kad je dakle oružje očišćeno,
Od kacige načinjen potpun šlem,
Kad je kljusetu dao ime a sebe krizmao
On zaključi da mu ništa drugo ne nedostaje
Osim jedne dame u koju će se zaljubiti jer
lutajući vitez bez dame, to je kao drvo bez
lišća ili ploda, kao telo bez duše.*

– Migel de Servantes, *Don Kihot I*, 1¹

1 Prevod Duško Vrtunski (Sve napomene u tekstu su prevodiočeve.)

Jedno popodne, krajem sedmice u martu mesecu, Devi Aju je ustala iz groba u kome je ležala dvadeset i jednu godinu. Pastir koji je dremao ispod drveta plumerije upišao se od straha i vrišteći pobe-
gao, a njegove četiri ovce razbežale su se po groblju između spo-
menika od kamena, kao da je gladni tigar uleteo među njih. Sve je
počelo sa sablasnim zvukom koji je dolazio iz neobebeženog groba,
zaraslog u visoku travu, ali groba za koji su svi znali da u njemu
leži Devi Aju. Umrta je u pedeset i trećoj godini, a posle dvadeset i
jedne godine ponovo ustala iz groba. Zbog toga ljudi više nisu bili
u stanju da izračunaju njene godine. Kad im je pastir ispričao šta se
dogodilo, ljudi iz okoline došli su da se svojim očima uvere u njego-
vu priču. Podižući saronge, noseći u rukama decu i metle sa kojima
su čistili dvorišta, prašnjavi i isprskani blatom, ljudi i žene okupili
su se iza žbunova jatrope i voćnjaka sa trešnjama i bananama. Niko
se nije usudio da priđe groblju. Samo su, onemeli od straha i čuđe-
nja, slušali potmulu grmljavinu koja je dolazila iz groba Devi Aju,
okupljeni kao svetina koja se svakog ponedeljka pre podne tiskala
oko putujućih lekara koji na lokalnoj tržnici nude svoje čudotvorne

lekove. Gomila je uživala u prizoru nemajući svest da bi ih on, da su sami, ispunio užasom kome nema premca. Slušajući potmule zvuke, oni su očekivali neku vrstu čuda, jer je žena pokopana u tom grobu za vreme rata bila prostitutka u javnim kućama namenjenim japanskim vojnicima. A *kjai*² im je stalno ponavljao kako će ljudi uprljani grehom posle smrti, u grobu, doživeti veliku kaznu i teške muke. Zvuk koji dolazi iz groba sigurno je poticao od biča anđela, zaduženog za kažnjavanje grešnika. I to se ljudima nije dopalo, jer su očekivali neko drugo malo čudo.

Kad dođe, ono dolazi u najfantastičnijem obliku. Grob se zatresao, ploča je pukla, tlo se zatreslo; kao da se radi o manjem zemljotresu; zaduvala je neki jak vetar, od koga su u vazduh poleteli trava i komadi zemlje. A iza prljave kiše, kao iza zavese, pojavio se lik starice ukočene i sumorne, obavijene u pokrov, ali sa telom očuvanim kao da je sahranjena juče, a ne pre dvadeset i jednu godinu. Okupljeni ljudi su gotovo poludeli od užasa i razbežali se, haotičnije nego ovce koje su pobegle pre njih. A njihovi krici sablasno su odjekivali između brda dalekih planina. Jedna žena bacila je svoju bebu u žbunje. Dva čoveka su upala u jarak, neki drugi su onesvešćeni ležali kraj puta, dok su ostali čitavih petnaest kilometara trčali kao da ih gone sve zle sile ovog sveta.

Devi Aju se, gledajući gungulu pred sobom, samo nakašljala i pročistila grlo, zasenjena činjenicom da stoji usred groblja. Odvezala je dva čvora na svom pokrovu, a onda se sagla da odveže i donje čvorove i oslobodi noge kako bi mogla da hoda. Kosa joj je čudesno izrasla i, kad je mrdnula glavom, pamučni čvor se odvezao i njene duge vlasi zalelujale su se na blagom popodnevnom lahoru, vukući se po tlu i blistajući kao talasi reke obasjani suncem. Koža joj je bila naborana, ali joj je lice blistalo nekom neobičnom

2 *Kyai* (indon.) – Stručnjak za islam, verski učitelj koji je obično bio na čelu verske škole (*pesantren*).

belinom; a iz dubokih duplji dva oka su pažljivo i radoznalo gledala posmatrače koji su se pomolili iza žbunja; polovina njih se opet onesvestila, a polovina panično pobjegla od groblja i prizora pred sobom. Ona se požalila, ne pokazujući ni na kog posebno, da su ljudi prema njoj bili toliko zli da su je živu zakopali.

Prva stvar na koju je pomislila bila je njena beba, koja naravno to odavno više nije bila. Pre dvadeset i jednu godinu Devi Aju je dvanaest dana nakon porođaja umrla, donevši na svet tako gnusno i odvratno stvorenje da babica u jednom trenutku nije bila sigurna da li je to ljudsko biće ili gomila govana, s obzirom na to da su rupe iz kojih izlaze beba i fekalije jedna od druge udaljene samo dva santimetra. Ali to malo stvorenje je počelo da se migolji, da plače, te joj se na beskrajno ružnom licu pojavilo i nešto što je ličilo na osmeh, pa je babica zaključila da se ipak radi o ljudskom biću i rekla majci, koja je iscrpljena ležala na krevetu, da je rodila zdravo dete. Ali majka nija pokazala želju da vidi svoje čedo.

„Da li je devojčica?“, upitala je.

„Da“, odgovorila je babica, „isto kao i njene tri starije sestre.“

„Četiri lepe ćerke“, rekla je Devi Aju glasom punim dosade i mrzovolje. „Pa ja bih mogla da otvorim sopstvenu javnu kuću. Kaži mi koliko je lepa?“

Dete, uvijeno u pelene, počelo je da se u naručju babice migolji i plače. Žena je bila suviše zauzeta da odmah odgovori na postavljeno pitanje, morala je da ukloni posteljicu, iznese prljave i krvave čaršave i peškire. A nije mogla da odgovori na pitanje koliko je lepo dete koje je više ličilo na gomilu prljavog mulja nego na ljudsko biće. Nastojeći da izbegne odgovor, rekla je: „Vi ste već stara žena, mislim da nećete moći da dojite devojčicu.“

„To je tačno. Tri prethodna deteta izvukla su svu snagu iz mene.“

„I stotine muškaraca.“

Eka Kurniavan
KOBNA LEPOTA

Za izdavača
Dijana Dereta

Izvršni urednik
Anja Marković

Lektura i korektura
Aleksandra Šašović

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-154-8

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2017.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.621-31

821.621.09-31 Курниаван Е.

КУРНИАВАН, Ека, 1975–

Kobna lepota / Eka Kurniavan ; prevod s engleskog Slobodan Damjanović. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2017 (Beograd : Dereta). – 462 str. ; 21 cm

Izv. stv. nasl.: Cantik itu Luka; prevedeno prema: Beauty is a Wound / Eka Kurniawan. – Tiraž 1.000. – Str. 5–14: Čudesni svetovi Eke Kurniavana / Miroljub Stojanović.

ISBN 978-86-6457-154-8

a) Курниаван, Ека (1975–)

COBISS.SR-ID 247399692